

FÖRORD

Kastratboken handlar om skolad kastratsång i Europa och medelhavsområdet från 2500 före vår tideräkning (FVT) till idag.

Det har alltid funnits naturliga (genetiska) kastrater, men skolad kastratsång byggde på könsstympning av småpojkar. Till en början kastrerades slavpojkar, senare även fattiga. En del hade kidnappats eller var föräldralösa, andra kastrerades mot att föräldrarna fick pengar. Till de huvudsakliga drivkrafterna bakom skolad kastratsång hörde kyrklig misogyni, ekonomisk vinning, social status, sexuell exploatering och suget efter ljudstark virtuos snabbsång.

Det fanns ingen klassisk musik före 1800-talet, så man behöver inte vara intresserad av klassisk sång för att ha utbyte av boken. Kastraten Jimmy Scott (1925–2014) sjöng jazz och soul och tas på lika stort allvar som 'Farinelli' (Carlo Broschi, 1705–1782). Eftersom elitkastraterna helt eller delvis gjorde sin egen musik ägnas stort utrymme åt improvisation.

Materialet har delats upp i två delar:

- DEL 1 handlar om kastratsångens historia och kräver inga särskilda förkunskaper.
- DEL 2 handlar om sångutbildning, sångsätt och improvisation.

Nätbaserat material (videor, källor, bilder etc) finns på www.kastrat.se och nås enklast via de klickbara QR-koderna och textlänkarna längst ned på sidorna. Dessutom planeras en pod med kompletterande information och möjlighet att ställa frågor. För att boken ska vara lättanvänd förekommer viss information på flera ställen. Kastratboken omfattar 4500 år så mycket har behandlats kortfattat eller utelämnats – den som vill veta mer kan gå vidare med hjälp av käll- och litteraturförteckningen.

Numera är nästan alla viktiga musikhistoriska källor tillgängliga på nätet. Det är fantastiskt. För 50 år sedan fick man skriva av källor för hand. Lite senare blev det tillåtet att ta papperskopior av vissa källor. Numera kan man nå tusentals källor med några knapptryckningar, så intresserade med språkkunskaper kan enkelt granska påståenden etc. Förhoppningsvis leder till att kvaliteten på musikhistorieskrivningen höjs och att den blir mer nyanserad. På kastratsajten finns länkar till några av de viktigaste sajterna.

Jag anser att man har rätt att göra vad man vill med gammal musik och hoppas att Kastratboken kan bidra till att fler avviker från etablerade 'sanningar' och normer i den tidstroga åsiktskorridoren (HIP) – ju fler varianter, desto rikare musikliv.

Du som vill använda Kastratboken i undervisning kommer att kunna köpa nedladdningsbart undervisningsmaterial (bilder, filmer, musikexempel, faktahäfte och utvärderingsfrågor i PDF-format) på www.kastrat.se och www.kulturkapital.se. Ämnet lämpar sig för ämnesöverskridande samarbeten mellan musik, SO-ämnen, biologi och fysik.

Kastratboken har finansieras kommersiellt och är i den meningen fristående från såväl estetiska särintressen som kulturpolitiska värderingar.

Stockholm 1/10 2024

Gunno Klingfors

Fil.dr., musiker, producent och författare